

Gliwice, dnia 7 marca 2026

Uniwersytet SWPS

Instytut Prawa

Recenzja pracy doktorskiej mgra Norberta Frosztęgi

pod tytułem : „Status cesjonariusza w postępowaniu restrukturyzacyjnym”,
przygotowanej pod kierunkiem naukowym

Pani dr hab. prof. Uczelni Łazarskiego Anny Hrycaj

sporządzona przez prof. dr hab. Rafała Adamusa

(afiliacja) Uniwersytet Opolski

Instytut Nauk Prawnych

Katedra Prawa Gospodarczego, Handlowego i Finansowego

ORCID: 0000-0003-4968-459X

1. Podstawa formalna dla sporządzenia recenzji

Uchwała Rady Naukowej Instytutu Prawa Uniwersytetu SWPS w sprawie powołania mojej osoby na funkcję recenzenta w postępowaniu doktorskim mgra Norberta Frosztęgi.

2. Data sporządzenia recenzji

Recenzję zakończono dnia 7 marca 2026

3. Ustawowe kryteria oceny

Zgodnie z art. 187 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, 1871, 1897, z 2025 r. poz. 619, 620, 621, 622, 116 (dalej „PSWN”) recenzent winien zbadać czy :

- rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach naukowych
- oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.
- Zgodnie z art. 187 ust. 2 PSWN przedmiotem rozprawy doktorskiej jest m.in. oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.

W powyższym kierunku została przygotowana niniejsza recenzja.

4. Dobór tematu dysertacji

Dobór tematu rozprawy odnoszący się do **pozycji prawnej cesjonariusza w postępowaniu restrukturyzacyjnym** niewątpliwie jest bardzo trafny. Stanowi on z pewnością ważny problem naukowy. Ponadto nie ma – jak dotychczas - poważnej monografii naukowej poświęconej szczegółowo temu zagadnieniu. Tematyka nadaje się dla poszukiwania oryginalnego rozwiązania problemu naukowego.

Temat jest na styku dwóch – jak twierdzi Doktorant - dziedzin prawa, przy czym w istocie rzeczy jest on na styku trzech dziedzin prawa biorąc treść rozprawy Doktoranta. Identyfikuję owe dziedziny jako (1) prawo cywilne, które jest „matką i ojcem” instytucji przelewu, (2) prawo restrukturyzacyjne, pod rządem którym przyszło realizować się przelewowi wierzytelności i jego skutkom, (3) cywilne prawo procesowe, które również należy wyodrębnić, gdyż prawo restrukturyzacyjne samo w sobie nie zawiera kompleksowej regulacji proceduralnej. W każdej pracy opracowanej „na styku” dziedzin prawa pojawia się pytanie, która z tych dziedzin jest dominująca. W tym przypadku odpowiedź jest bardzo prosta: punktem ciężkości jest prawo restrukturyzacyjne.

Doktorant słusznie wytłumaczył się z kilku auto-ograniczeń w analizie tematu. Rozumiem zatem, że Doktorant nie zajmuje się statusem cesjonariusza w postępowaniu upadłościowym o klasycznym przebiegu (t.j. z likwidacją masy upadłości i podziałem funduszy masy upadłości), zmianą wierzyciela w następstwie sukcesji uniwersalnej, wstąpieniem w prawa zaspokojonego wierzyciela (tzw. subrogacja ustawowa materialna, *cessio legis*), itp. Doktorant trafnie nie zajmuje się indosem.

Nie uważam natomiast za trafne odżegnanie się od zagadnienia zbywania praw z papierów wartościowych (głównie z tych opiewających na wierzytelności) w formie i ze skutkami zwykłego przelewu. Zwłaszcza, że weksle imienne (Recta-weksle), są zjawiskami w miarę częstymi w obrocie. Zgodnie z art. 921[8] k.c. papiery wartościowe imienne legitymują osobę imiennie wskazaną w treści dokumentu. Przeniesienie praw następuje przez przelew połączony z wydaniem dokumentu.

5. Kwestia poprawności sformułowania tytułu rozprawy

Tytuł „**Status cesjonariusza w postępowaniu restrukturyzacyjnym**” w moim przekonaniu może wprowadzać bardzo uważnego i krytycznego czytelnika w błąd co do treści pracy.

Po pierwsze, Autor opisuje status cesjonariusza w postępowaniu upadłościowym, w którym dochodzi do zawarcia układu. Przy czym okoliczność zawarcia układu nie prowadzi do „przeistoczenia” postępowania upadłościowego w postępowanie restrukturyzacyjne (tak jak zawarcie układu likwidacyjnego nie zmienia natury postępowania restrukturyzacyjnego). Bardzo dobrze, że Doktorant uwzględnił instytucję art. 266a i n. P.u. (jako jednej z kilku regulacji o zawarciu układu w postępowaniu upadłościowym). Trochę mniej dobrze, że nie dał temu wyrazu w tytule rozprawy.

Po drugie, Doktorant nie zajął się niektórymi zagadnieniami (w relacji wierzyciel rozumiany jako uczestnik postępowania → jego następca prawny), które można określić jako „must have” przy tak sformułowanym tytule (o czym będzie bliżej mowa w dalszej części recenzji).

Po trzecie, jak to zostanie wskazane dalej w recenzji do ciekawych problemów prawnych może dojść w przypadku gdy cesjonariuszem jest dłużnik. Dysertacja odnosi się do przypadku gdy status „debitor cessus” ma dłużnik (w restrukturyzacji albo przed restrukturyzacją). Tymczasem sam tytuł nie wyklucza sytuacji, w której cesjonariuszem jest „następca wierzyciela dłużnika” ale i sam dłużnik. Ponadto propozycja układowa może polegać na przeniesieniu na wierzycieli układowych wierzytelności przysługujących dłużnikowi w restrukturyzacji względem jego dłużników. W takiej konfiguracji podmiotowej również pojawi się „cesjonariusz w postępowaniu restrukturyzacyjnym”.

Oczywiście obrany tytuł broni się jako „tytuł handlowy” monografii gdy ta zostanie wydana.

6. Warsztat naukowy Doktoranta

Niewątpliwie należy pochwalić Doktoranta za warsztat naukowy. Doktorat niezwykle swobodnie porusza się w temacie rozprawy doktorskiej. Autor wokół stawianych przez siebie tez buduje logiczną i spójną argumentację. Doktorant korzysta z wielu źródeł bibliograficznych, o odpowiedniej randze naukowej jak i z pokaźnego orzecznictwa. Przypisy są rozbudowane. Nie mam żadnych zarzutów co do warstwy formalnej pracy, to jest wprowadzenia zagadnienia badawczego, sposobu prezentacji metod badawczych, rekapitulacji poszczególnych wyników badań (zarówno jednostkowe jak zbiorczych).

7. Ocena samodzielności pracy naukowej Doktoranta

Autor rozprawy z pewnością wykazuje się oczekiwaną samodzielnością. Z łatwością kreuje własne zapatrywania naukowe, nie odnosi się bezkrytycznie do wypowiedzi innych Autorów czy poglądów wyrażanych w orzecznictwie. Opinie w tekście są formułowane w dojrzały sposób. W dysertacji dominuje zdanie Doktoranta, a nie wywód innych, cytowanych Autorów.

8. Ocena ogólnej znajomości tematu ze strony Doktoranta

Autor wykazuje **wybitną znajomość tematu z zakresu prawa o niewypłacalności**. Bardzo sprawnie porusza się w literaturze, orzecznictwie, liniach wykładniczych i orzeczniczych. Świadczy o tym m.in. bogata bibliografia i orzecznictwo wykorzystywane przy przygotowaniu dysertacji.

9. Uwagi co do juryslingwistyki

Doktorant posługuje się na ogół poprawnym, dojrzałym językiem prawniczym, z jednym zastrzeżeniem: warto zrezygnować z formułowania myśli w pierwszej osobie liczby mnogiej („mamy do czynienia”).

10. Metody badawcze zastosowane w dysertacji

Autor posługuje się głównie metodą formalno-dogmatyczną. W ograniczonym zakresie Autor korzysta z metody prawno-porównawczej (tłem dla komparystyki jest prawo niemieckie i włoskie – co uznać należy za wybór trafny; nietypowe jest odwołanie do prawa litewskiego; Doktorant nie uzasadnił wystarczająco kryteriów takiej selekcji) i ograniczonej (nie pogłębionej) metody historyczno-prawnej.

Dobór metod badawczych należy uznać za prawidłowy.

11. Rozplanowanie pracy

W pierwszej kolejności Doktorant trafnie formułuje problem badawczy i dobiera metody badawcze dla swoich analiz.

Z uwagi na heterogeniczny charakter zagadnienia Doktorant – tytułem wprowadzenia – analizuje instytucję przelewu i postępowanie restrukturyzacyjne. Rozdziały te – trafnie – nie dominują nad pozostałą częścią pracy.

W kolejnej części pracy Doktorant opisuje sytuację prawną cesjonariusza (następcy prawnego wierzyciela względem dłużnika w restrukturyzacji) w postępowaniu restrukturyzacyjnym.

Pracę kończy odpowiednie podsumowanie wyników badań.

12. Porządek prezentacji materiału naukowego w dysertacji

Niewątpliwą zasługą Doktoranta jest wzorowe rozplanowanie omawianego zagadnienia. Doktorant doszedł do trafnego wniosku, że należy odrębnie rozpatrywać:

- skutki przelewu wierzytelności w różnych typach postępowań restrukturyzacyjnych
- skutki przelewu wierzytelności na różnych etapach postępowania restrukturyzacyjnego, (przy czym Doktorant rozróżnia etap inicjalny, etap właściwy, etap wykonawczy)
- materialno- prawne skutki cesji i proceduralne skutki cesji
- prawo polskie jako wiodące, prawo obce jako tło głównego wyводу

13. Ocena hipotez badawczych Doktoranta

Doktorant postawił w treści swojej pracy dwie podstawowe hipotezy badawcze: Po pierwsze Doktorant założył, że w polskim prawie restrukturyzacyjnym istnieje normatywne zróżnicowanie w zakresie traktowania cesjonariusza w zależności od rodzaju postępowania oraz momentu przelewu, a dalej że zróżnicowanie normatywne w zakresie traktowania cesjonariusza w zależności od rodzaju postępowania oraz momentu przelewu prowadzi do niespójności systemowej oraz nieuzasadnionego pogorszenia jego sytuacji prawnej.

Mam do tych hipotez badawczych następującą uwagę: wydaje się, że zróżnicowanie wynika z odmienności w samym postępowaniu, a zatem gdyby nie doszło do przelewu pozycja wierzyciela byłaby różna w zależności od rodzaju procedury. Zasadnicza różnica pomiędzy cedetem a cesjonariuszem wyrażona jest w art. 109 ust. 1 p.r.

Doktorant przedstawił ponadto szereg hipotez szczegółowych i w stosunku do większości z nich przyjął, że doszło do ich wykazania. Doktorant podniósł, że interes cesjonariusza w postępowaniu restrukturyzacyjnym współkształtuje zbiorowy interes wierzycieli. Na pytanie to należy odpowiedzieć twierdząco. Przy czym pojawia się wątpliwość jaka jest intensywność tego wpływu. Czy można ocenić ją jako niewielką?

Druga z hipotez szczegółowych moim zdaniem opiera się o błędne założenie że postępowanie restrukturyzacyjne jest kształtowane przepisami prawa upadłościowego.

Przepis art. 266a p.u. jednoznacznie wskazuje, że układ można zawrzeć w postępowaniu upadłościowym. Zawarcie układu nie czyni z postępowania upadłościowego postępowania restrukturyzacyjnego. Zatem regulacja art. 266a – 266f p.u. to przepisy o nietypowym sposobie zakończenia postępowania upadłościowego.

Postępowaniem restrukturyzacyjnym nie jest także postępowanie odrębne do którego ma zastosowanie art. 491[22] p.u.

Status odrębnego postępowania upadłościowego ma również „postępowanie o zawarcie układu na zgromadzeniu wierzycieli przez osobę nieprowadzącą działalności gospodarczej (art. 491[25] – 491[38] p.u.) choć przypomina ono jedno z postępowań restrukturyzacyjnych.

Postępowaniem restrukturyzacyjnym nie jest „dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa deweloperskiego” (art. 425e – 425h p.u.).

Hipoteza, że mnogość postępowań skutkuje proceduralnym zróżnicowaniem wydaje się być aż nazbyt oczywistą.

Kolejna hipoteza badawcza sprowadza się do stwierdzenia, że przelew wierzytelności nie ogranicza cesjonariusza legitymacji do zainicjowania postępowania w tych sytuacjach, w których ma do tego uprawnienie. Nabycie wierzytelności wobec dłużnika w restrukturyzacji – jak trafnie zauważa Doktorant skutkuje wielowymiarowym wejściem w sytuację prawną cedenta.

Autor trafnie zauważa, że są przypadki, w których cesjonariusz nie ma tylu uprawnień co cedent (art. 109 p.r.).

Trafny jest pogląd Doktoranta, że do najistotniejszych uprawnień należy prawo zgłaszania propozycji układowych i głosowania nad układem (choć można to wyliczenie uzupełnić o kompetencję do sprzeciwienia się układowi).

Trafna jest teza badawcza, że prawomocne zatwierdzenie układu nie wpływa na możliwość cesji; że na etapie wykonawczym pozycja cesjonariusza jest jednakowa (z tym zastrzeżeniem, że nie jest jednoznaczne czy cesjonariusz może głosować nad zmienionym układem)

14. Ocena merytoryczna - Rozdział I

W rozdziale I Doktorant wskazuje na istotę instytucji przelewu wierzytelności. Doktorant nie odniósł się do sytuacji w której przelewowi wierzytelności towarzyszy przejęcie długu.

15. Ocena merytoryczna - Rozdział II

W rozdziale drugim Doktorant analizuje instytucję postępowania restrukturyzacyjnego.

16. Ocena merytoryczna - Rozdział III

Rozdział III poświęcony jest skutkom przelewu wierzytelności na etapie „inicjalnym” postępowania restrukturyzacyjnego. Przy czym postępowanie inicjalne traktowane jest bardzo szeroko. Obejmuje także złożenie propozycji układowych. Propozycje układowe mogą zostać złożone już po otwarciu postępowania. Doktorant trafnie koncentruje się na aspektach materialnoprawnych i proceduralnych. Traktuje cesjonariusza zarazem jako uczestnika postępowania i rozpoznaje jego pozycję prawną. Doktorant łączy z zagadnieniem postępowań restrukturyzacyjnych układ w postępowaniu upadłościowym.

Doktorant zastanawia się nad zakresem przelewu. Trafnie wywodzi, że w drodze czynności prawnej (aktu prawa prywatnego) nie można ograniczać cesjonariusza w wykonywaniu uprawnień proceduralnych wynikających z norm prawa publicznego (norm proceduralnych).

Ciekawe są rozważania odnoszące się do dokonania przelewu „po zainicjowaniu postępowania, lecz przed przejściem do etapu zasadniczego”. Stawiając pytanie czy cesjonariusz staje się uczestnikiem postępowania o otwarcie postępowania sanacyjnego Doktorant porusza istotną kwestię. Wierzyciele na tym etapie postępowania mogą się zachowywać pasywnie (co jest w praktyce regułą) albo aktywnie (co jest rzadkością). Wydaje się że cesjonariusz może wycofać się z postawy aktywnej do postawy pasywnej. Możliwe jest też zachowanie odwrotne.

Ewidentnie zabrakło analizy dotyczącej wątku informacji dla wierzyciela vel cesjonariusza na tym etapie postępowania, uprawnień w postępowaniu zabezpieczającym, uprawnień wynikających z przepisów prawa europejskiego o tzw. COMI. W mojej ocenie Doktorant trafnie rozpoznaje postępowanie w przedmiocie otwarcia restrukturyzacji jako postępowanie nieprocesowe.

Co do wniosków końcowych tego rozdziału. Wydaje się, że lepszym określeniem niż „skargowy charakter postępowań restrukturyzacyjnych” jest charakter „wnioskowy”, „inicjatywny”. Nie jestem przekonany co do metodyki argumentacji odnoszącej się do

uprawnień proceduralnych wierzyciela. Z uwagi na ich „publiczny” charakter trudno traktować je jako możliwy składnik czynności prawnej. Następstwem cesji wierzytelności (jako zdarzenia podlegającego regulacji prawa materialnego prywatnego) jest wejście cesjonariusza w środowisko postępowania o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego. Z racji, że Doktorant zawęził pole badawcze brak rozważań o sytuacji konkurencyjnych wniosków o otwarcie postępowania i o ogłoszenie upadłości.

Zabrakło wyrazistego zasygnalizowania wpływu otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego na kwestię dochodzenia wierzytelności przez cesjonariusza.

17. Ocena merytoryczna - Rozdział IV

Doktorant zwraca uwagę na okoliczność pozycji cesjonariusza na etapie „zasadniczego” postępowania restrukturyzacyjnego. Trafnie przy tym wyznacza pozycję cesjonariusza w kontekście spisu wierzytelności, prawa do zmiany/złożenia propozycji układowych, udziału na forum rady wierzycieli, na forum zgromadzenia wierzycieli, w kwestii głosowania nad układem i „sprzeciwiania się układowi. To centralna część pracy. Nie ma do niej większych zastrzeżeń. Doktorant trafnie odnosi się do niektórych przypadków postępowań odrębnych.

W tej części pracy zabrakło rozbudowanych wątków o relacji cesjonariusza względem układu częściowego.

18. Ocena merytoryczna - Rozdział V

W trzeciej części merytorycznej Doktorant zajmuje się etapem wykonania układu. Ta część jest z ekonomicznego punktu najważniejsza, choć stosunkowo słabo uregulowana. W tej części można było wysublimować przypadek odebrania dłużnikowi zarządu majątkiem i pozostawienia zarządu nad przedsiębiorstwem; zawarcie układu o charakterze restrukturyzacyjnym i o charakterze likwidacyjnym

19. Tematy nieporuszone przez Doktoranta

Powrócić należy do zagadnienia tematów nieporuszonych przez Doktoranta. Niektórych z nich należałoby oczekiwać z uwagi na tytuł rozprawy. Zatem Doktorant nie zajął się:

- Cesją wierzytelności zabezpieczonej rzeczowo, a w tym zabezpieczonej hipotecznie, zwłaszcza po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego.
- Zgodą dłużnika na przelew w ta jest wymagana - zwłaszcza w sytuacji postępowania zabezpieczającego w postępowaniu o otwarcie postępowania układowego i otwarcie postępowania sanacyjnego i po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego.
- Skutecznością cesji globalnej.
- Cesją wierzytelności w celu potrącenia.
- Bezskutecznością cesji wierzytelności wobec masy sanacyjnej.
- Cesją o skutku jedynie zobowiązującym (poza małą wzmiaką), cesją „cichą”, przedwstępną umową cesji, cesją wierzytelności przyszłej, która powstała przed dniem układowym, przed przyjęciem układu, przed zatwierdzeniem układu, przed dniem zakończenia układ.

Autor jest uznanym praktykiem prawa upadłościowego zatem liczyłem na analizę przypadku, w który cesja wierzytelności jest sposobem na „przegłosowanie” układu. Pod rządem prawa układowego „wehikułem” przegłosowywania układu były wierzytelności warunkowe. Obecnie takim patologicznym zjawiskiem może być umowa przelewu wierzytelności. Otóż dłużnik przed otwarciem postępowania nabywa wierzytelność od cedenta i zobowiązanie do zapłaty ceny jest jego zobowiązaniem układowym. Jednocześnie dłużnik zastrzega sobie jednostronnie długoterminową opcję do zapłaty ceny lub odstąpienia od umowy.

20. Ocena wniosków *de lege frerenda*

Doktorant postuluje uchylenie art. 109 p.r. Uważam, że to jest zły pomysł. Cesja może być sposobem pozbycia się nieprzychylnych wierzycieli wykupionych na „ciche” polecenie dłużnika (spółki z grupy kapitałowej dłużnika). Trudno takich wierzycieli dopuszczać do prawa głosu. Choć Doktorant zauważa, że pewnym obejściem zakazu głosu jest cesja o skutku

zobowiązującym, to jednak nie powód do rezygnacji z art. 109 p.r. Z kolei sytuacja cesji wszystkich wierzytelności układowych jest w praktyce mało realna

21. Staranność redakcyjna pracy

Jednym z kryteriów oceny pracy jest jej staranność redakcyjna. Autor stosuje jednolitą metodę co do przypisów. Błędy redakcyjne są rzadsze niż częstsze (dotyczą głównie nie podawania numerów stron w przypisach). Jakość edytorska pracy jest jednak ogólnie bardzo wysoka.

22. Charakter zastrzeżeń do pracy Doktoranta

Zastrzeżenia recenzenta mogą mieć charakter krytycznie negatywny albo mogą nie mieć takiego charakteru, gdyż wynikają z naturalnej różnicy zdań w naukach społecznych. Żadne z zastrzeżeń ujętych w niniejszej recenzji nie jest krytycznie negatywne dla pracy.

23. Konkluzje recenzji

- I. W mojej opinii rozprawa Doktoranta prezentuje wybitną ogólną wiedzę teoretyczną; Doktorant zaprezentował umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Dysertacja stanowi zarazem oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.
- II. W podsumowaniu wskazać należy, że ocena rozprawy doktorskiej jest w pełni pozytywna.
- III. Ewentualne uwagi krytyczne poczynione w niniejszej recenzji mają charakter jedynie polemiczny lub wynikają z subiektywnej oceny recenzującego (względnie dotyczą aspektów na marginesie głównego wywodu. Nie umniejszają one wartości naukowej rozprawy.
- IV. W konsekwencji uprzejmie wnoszę do Uniwersytetu SWPS o przyjęcie rozprawy doktorskiej Pana mgr Norberta Frosztęgi i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

prof. dr hab. Rafał Adamus